

ת"פ 18351/08/14 - מדינת ישראל נגד זהר ישעיהו נסים משה, אלכסנדר גודס, מג'די ג'בארין

בית משפט השלום ברחובות

ת"פ 18351-08-14 פרקליטות מחוז מרכז נ' משה
ואח'

בפני
בעניין: כבוד השופט, סגן נשיאה מנחם מזרחי
מדינת ישראל פרקליטות מחוז מרכז
באמצעות ב"כ עוה"ד דודי ענבר

נגד

1. זהר ישעיהו נסים משה באמצעות ב"כ
עוה"ד רחל תורן ואריאל סלטו
2. אלכסנדר גודס באמצעות ב"כ עוה"ד
ענבל רביב
3. מג'די ג'בארין באמצעות ב"כ עוה"ד
עאדל בוראת

גזר - דין

הנאשמים הורשעו, לאחר הליך של הבאת ראיות, בעבירה של **גרימת מוות ברשלנות** לפי סעיף 304 לחוק העונשין התשל"ז - 1977.

מהנימוקים המפורטים בגזר-דין זה, החלטתי **להותיר את ההרשעה על כנה**, אך עצם ההרשעה לנאשמים כגון אלה, מהווה אלמנט ענישתי, על כל המשתמע מכך, שיש להביאו בחשבון.

בהכרעת-הדין מיום 5.1.17 תיארתי את **מעשיהם ומחדליהם של הנאשמים**, אשר הולידו גלגל אירועים מצער, שהוביל בתאריך 13.5.10, לנפילתו של המנוח, טיטן מולו ז"ל, עובד בניין, מגובה של 4 קומות, אל מותו.

אפנה לקביעות ולממצאים שבהכרעת-הדין.

בקליפת אגוז קבעתי, ביחס לכל אחד מן הנאשמים, כדלקמן:

עמוד 1

בהיותו של **נאשם 1** בגדר "**מבצע הבנייה**" באתר הבנייה, הוא לא מינה מנהל עבודה, בהתאם לדין, כלומר לא יצר גורם בר-סמכא לענייני בטיחות באתר הבנייה.

בהכרעת-הדין קבעתי: "מחדלו המרכזי, הבסיסי, הרשלני, של נאשם 1 טמון **באי מינוי מנהל עבודה**, לפי חובתו בדין, ומחדל זה הוליד קשר סיבתי פלילי לתוצאה הקטלנית".

נאשם 2 ניהל מטעמו של נאשם 1, בפועל, את אתר הבנייה.

בהכרעת-הדין קבעתי שהוא עשה זאת "**בלא מתן הדרכה לפועלים** ולמנוח שהתקבל לעבודה ביומו הראשון...קשר את עצמו למעגל הסיכון ולתוצאת המוות, **בהוראתו לנאשם 3 לבצע את העבודה בזירת התאונה**, בקומה הרביעית, בלא ווידוא, כי העבודה תבוצע באופן שימנע את הסיכון לאדם, את נפילתו של המנוח...**נטל על עצמו, בפועל, תפקיד הנוגע לבטיחות...בלי שהיו לו הכישורים הנדרשים בדין**..."

נאשם 3, אשר עבד באתר הבנייה ובאזור ממנו נפל המנוח, **הותיר את הפיר שבקומה הרביעית בה עבד "חשוף לסכנה**, בלא השבת כיסוי העץ למקומו, או לפחות גידור המקום באופן שימנע את הסכנה או יתריע מפניה, שימנע נפילתו של אדם, בהתנהגות ב"ראש קטן"..."

מתחם הענישה ביחס לאירוע רשלני זה, לנסיבותיו, בתחום הבטיחות בעבודת הבנייה, אשר הוביל למותו של המנוח, נע בין **מספר חודשי מאסר בפועל הניתנים לריצוי בדרך של עבודות שירות, ועד שנת מאסר בפועל**, יחד עם ענישה צופה פני עתיד, קנסות ופיצוי למשפחת המנוח או לעיזבונם.

אני קובע את המתחם נוכח עקרון ההלימה, התכלית העונשית הברורה העומדת ביסודה של עבירה זו, **הערך העליון המוגן של קדושת חיי אדם**, הצורך להעניק משמעות עונשית, ממשית, לערך זה ונוכח פסיקת בתי-המשפט הנוהגת בתחום.

אפנה לפסקי הדין הבאים:

רע"פ 8174/05 **אריאלה דורון נגד מדינת ישראל**, תק-על 2005 (3) 2704, שבו נדון עונשם של נאשמים שלא מינו אחראי בטיחות, דבר שהוביל לנפילתו של המנוח מן הקומה החמישית באתר בנייה בו הועסק - הם נדונו, בין השאר, לשישה חודשי מאסר בדרך של ע"ש.

רע"פ 2749/06 **בית רוז נגד מדינת ישראל**, תק-על 2006 (2) 2299, בעניינם של נאשמים, אשר גרמו באחריותם, אי מינוי מנהל עבודה, למותו של המנוח שנפל דרך פיר אל מותו, נאשם רלוונטי נדון שם, בין השאר לחודשים מאסר בדרך של ע"ש.

ע"פ (מחוזי- נצרת) 1109/06 **בן יוסף חיים נגד מדינת ישראל**, תק-מח 2006 (4) 6109, שם נדון הנאשם, אשר נמצא אחראי למותו של המנוח שנפל מגג בנין, בין השאר, לשני חודשי מאסר בדרך של ע"ש, ובית-המשפט המחוזי הנכבד אף העיר כי עונש זה "נוטה לקולא".

ת"פ 23733-06-15 (שלום פתח-תקווה) **מדינת ישראל נגד חלפון** (8.6.2016), שם נדון נאשם, אשר לא מינה מנהל עבודה וחדל במחדלים נוספים, אשר הובילו למותו של המנוח, במסגרת הסדר טיעון, ל - 6 חודשי מאסר שירוצו בדרך של ע"ש ובית-המשפט באמצע את ההסדר, העיר כי מדובר בענישה "מתונה, שלא נאמר מקלה".

ת"פ 47777-11-11 (שלום פתח-תקווה) **מדינת ישראל נגד גוצקין** (14.1.16) שם נדונו הנאשמים, בין השאר, ל - 6 חודשי מאסר לריצוי בדרך של ע"ש, ואפנה לפסיקה רלוונטית, שאותה הציג בית-המשפט בעמוד 177 והלאה לגזר דינו.

ת"פ 4258-08 (שלום נתניה) **מדינת ישראל נגד דן גיל** (10.3.11), שבו נדון הנאשם, בין השאר, ל - 5 חודשי מאסר בפועל שניתנים לריצוי בדרך של ע"ש, אפנה לפסק-דינו של בית-המשפט המחוזי בערעור, אשר קבע, כי "עונש המאסר בפועל של חמישה חודשים, אשר ירוצו בעבודות שירות, לא חורג מהראוי בנסיבות העניין..." והפנה לפסיקה רלוונטית נוספת.

ת"פ 2015-08 (שלום רחובות) **מדינת ישראל נגד אילן גורש** (6.2.11), ענישה של 4 חודשי מאסר בדרך של ע"ש.

נאשם 1 הגיש פסיקה רבה, ענפה, המציגה ענישה מקלה יותר, ואף כזו שביטלה את ההרשעה, אולם כולה בגין מחדלים ומעשים שהובילו ברשלנות למותם של אנשים, אך לא בתחום הבנייה ולא בנסיבות תיק זה, כאשר התכלית הענישתית והשיקולים במקרים אלו שונים.

אני שוקל את הנתונים הבאים:

חומרת המעשים והמחדלים, אשר תוארו בהכרעת-הדין, כל נאשם כפי חלקו, כפי שפירטתי בהכרעת-הדין, אשר הובילו, ברשלנות, לנטילת חיי המנוח.

למרבה הצער, איש מהנאשמים לא זכר את שמו של המנוח, את מראהו, את דמותו, **היה זה יומו הראשון בעבודה**, איש לא החליף עמו מילה, לא ברכוהו ב"בוקר טוב", אך המנוח, ככל אדם ואדם, **היה עולם ומלואו** - חיים מלאים שנגדעו - משפחה שנפגעה - עולם אישי מלא שחרב, וכבר אמרו קדמונו: "האדם הוא עולם קטן, העולם הוא אדם גדול, ומה שיש בזה, יש בזה".

נכון אמר נאשם 1 במילותיו המדגישות את פעילותו המבורכת מצילת החיים: "ויש את המשפט שאומר כל המציל נפש אחת כאילו הציל עולם ומלואו, אז אני סוחר על הגב שלי איזה 20 עולמות של אנשים..." (עמוד 236 שורות 4 - 5). אך,

שמע מכך גם את ההיפך - **מי שברשלנותו מאבד נפש אחת, כאילו איבד עולם ומלואו.**

הענישה בעבירת גרימת מוות ברשלנות בכלל ובעבירות הנובעות מעבודת בניין רשלנית בפרט, חייבת להיות **בעלת משקל, אשר תרתיע את הרבים**, תכוון את התנהגותם ותחדד את חושי הזהירות של העוסקים במלאכה.

על כן, יש לשיקול זה מעמד בכורה.

מעת לעת מתבררים בבתי-המשפט אירועים הדנים ברשלנות באתרי הבנייה הפוגעת בבריאותם וחיהם של אנשים - אין זו תופעה נדירה, המאפשרת להסתפק בענישה שאינה גודרת את הפרצות.

סביר להניח, כי הנאשמים למדו את לקחם והם לא ישובו לסורם בכגון דא, **אך רק ענישה בעלת ממש, תרתיע רבים שכמותם, תמריץ אחרים לעבודה בטוחה, להקפדה על נהלים, לשמירה על כללי בטיחות, קלה כחמורה, באופן אשר יוביל לשמירה על חיי אדם ובריאותו, במיוחד בסביבה מסוכנת מטבעה כסביבת הבנייה.**

בעניין זה קבע בית-המשפט העליון בע"פ 9815/07 אליהו רון נגד מדינת ישראל, תק-על 2008 (4) 2119 את התורה כולה, כדלקמן:

"עלינו לשוות לנגד עינינו את הצורך להקפיד על סטנדרטים ראויים של שמירה על חיי אדם וביטחונם. אכן, שיקול מרכזי בענישה בעבירות רשלנות הוא גורם ההרתעה. במקרים בהם מדובר ברשלנות מקצועית, כמו במקרה שבפנינו, **על העונש לבטא את הצורך להעביר מסר חד וברור לאנשי המקצוע העוסקים בענף ולהרתיעם מנטילת סיכונים אסורים העלולים להביא לתוצאות קטלניות.** יש לקוות כי העברת המסר האמור תביא להפנמה של שיטות עבודה בטוחות ולשמירה קפדנית על חיי אדם. כן יש להביא בחשבון את תוצאותיו החמורות של האירוע. היותן של העבירות שבהן הורשעו המערערים עבירות תוצאתיות מחייב ליתן משקל לחומרת תוצאות המעשה... כך גם מתחייב מההכרה בקדושתם של חיי אדם".

הנאשמים נעדרי עבר פלילי וזהו מצב הדברים בדרך כלל בעבירות אלה, המתבצעות בהעדר מחשבה פלילית, והעלולות לרבוץ לפתחו של כלל ציבור העוסקים במלאכה, אם לא יקפידו על כללי הזהירות.

אכן, **הנאשמים נורמטיביים**, אולם יש לזכור, כי בעבירות אלה, ברוב המקרים, מדובר באנשים מן היישוב, בעלי מקצוע, עובדים לפרנסתם, בעלי משפחות, אשר מנהלים אורח חיים תקין, ושלרבים מהם מסכת חיים ראויה לציון, מלאה המלצות ותשבחות.

הנאשמים ניהלו משפט. אכן, זכותם של נאשמים להיאבק על חפותם, אך יש לכך מחיר, משום שניהול המשפט מלמד כי הם לא הפנימו די הצורך את אשמתם ולא נטלו אחריות על מעשיהם ומחדליהם.

נמסר, כי **משפחת המנוח קיבלה פיצוי**, במסגרת הליך אזרחי, עוד בטרם הסתיים ההליך הפלילי ונתון זה עומד וודאי לזכותם של הנאשמים.

המאשימה נקטה במסגרת תיק זה **בשיהוי נכבד**: המנוח מצא את מותו בתאריך **13.5.10**, ואילו כתב-האישום הוגש **באוגוסט 2014**. שמא תאמר, כי היה זה כדי לבצע השלמות חקירה קפדניות לקראת חקר האמת, אך לא כך התברר במשפט.

ואכן, במסגרת הכרעת-הדין קבעתי, כי נפלו מספר **כשלים בחקירת האירוע**, שבראשם, האופן בה ביצע מפקח העבודה את עבודתו, ונתון זה ראוי כי יעמוד לזכותם של הנאשמים.

התנהלותה זו של המאשימה, **מקהה במעט את טענותיה בדבר הצורך בענישה חמורה**, מרתיעה, נוכח מרחק הזמן הבלתי מוסבר, שכן **הרתעה אמיתית כרוכה בקשר בל ינתק במידיות האכיפה**.

התסקירים אשר נמסרו בעניינם של הנאשמים היו חיוביים ביותר:

ביחס לנאשם 1 צוינו אורח החיים התקין, השכלתו, עבודתו, השירות הצבאי, התרומה לחברה, פועלו המיוחד להצלת חיי אדם, הפגיעה העלולה להתרחש מהותרת הרשעתו על כנה, הוא הביע צער וחרטה על מותו של המנוח, אך מנגד, נראה כי נאשם 1 לא דק פורתא בטיב מחדלו הרשלני, עת צוין, כי הוא רואה את עיקר מחדלו הרשלני בכך ש"לא עדכן בדבר החלפת הקבלן את הרשויות ובכך רואה את רשלנותו".

אף **ביחס לנאשם 2** צוינו אורח החיים התקין, השכלתו, עבודתו, בעל משפחה, אך גם ביחס אליו נמסר: "התרשמנו כי מתוך עמדה הגנתית, נוטה לחלוק האחריות עם הנאשמים האחרים ומתקשה לראות קשר ישיר בין התנהלותו ובחירותיו לבין הנזק הכבד שנגרם".

הליקוי בהבנה עד תום של המחדלים והמעשים אשר הובילו למוות, מלמד, כי אכן יש לגדור את הפרצות באורח בלתי מתפשר ולהעביר מסר חד וברור בעבירות אלה, שיבהיר כי אֶל למי שמופקד על חייהם וביטחונם של עובדים באתרי הבנייה להקל ראש בכללים שנקבעו.

ביחס לנאשם 3, צוינו אורח החיים התקין, עבודתו, התחלואה הנפשית ממנה סובל, והאחריות הבלתי מסויגת שאותה נוטל: "...הביע בפנינו צער על שלא הפעיל שיקול דעת הולם, ביצע הנחייתו של נאשם מספר 2 באופן "עיוור" ולא גידר את הפיר כנדרש...".

ממילים אלו, נראה כי דווקא נאשם 3 **הפנים במדויק היכן כשל**.

נאשם 1 הציג אסופה של מסמכים (במ/1), מכתבי תודה מרגשים, תעודות שונות, והעיד את מר דוד מזרחי, אשר עשה רושם מהימן, אמין ומעורר הערכה רבה.

ניתן לסכם כי **נאשם 1 פעל, פועל ועושה להצלת נפשות**, בארץ ובחו"ל, תוך נטילת סיכון ממשי לחייו, באופן הראוי לכל ציון, ופעילות זו, ראוי שתעמוד לו ביום פקודה, כאשר החברה, באמצעות בית-המשפט משקללת את עונשו.

אין ספק כי יש לברך את החברה הישראלית נוכח פעילותו של נאשם 1 להצלת נפשות.

נאשם 1 הציג תצהיר, שלפיו ערך בעל התצהיר שיחה עם גורם בצה"ל אשר אמר לו כי אם הנאשם 1 יורשע הוא יחדל מלבצע שירות מילואים ("הקפאה" בלשון בעל התצהיר). ואולם, אין לשיקול זה, גם אם הוא בעל וודאות (ואיני פוסק כך), בכדי להוביל לביטול הרשעתו של נאשם 1.

ואציין, כי מלבד התצהיר דלעיל, המתעד שיחה, לא הוצגה הודעה ישירה חד משמעית מאת הגורם המוסמך בצה"ל, שלפיה אם הרשעתו של נאשם 1 תיוותר על כנה הוא ישוחרר משירות מילואים במסגרת יחידת ההצלה.

בהחלט ניתן להבין את עוצמת הטלטלה הרגשית, שעברה על נאשם 1, אשר אמון כל חייו על הצלת הנפש, נוכח הידיעה, כי מעשיו ומחדליו הרשלניים הובילו לאובדן הנפש - נפשו של המנוח.

פועלו של נאשם 1 להצלת חיים, הינו שיקול אחד מיני רבים שאותם יש לשקול, בעת שדנים בעונשו של נאשם 1 והעיקר הוא התוצאה הקשה - **אובדן חיי האדם במעשה הרשלנות.**

עוד שמעתי את עדותו של מר יניב בלומשטיין, אחד מבעלי החברה, אשר מסר כי האירוע המדובר היה חריג לפעילותה של החברה האמונה על בנייה לפי כללי הבטיחות ובהתאם לדין.

עוד נטען, כי אם הרשעתו של נאשם 1 תיוותר על כנה, הרי שיאבד מטה לחמו, נוכח סעיף 4 לחוק הדיור המוגן, התשע"ב-2012.

ואולם, סעיף 4 (א)(1)(2) קובע שיקול דעת ל"ממונה" לבחון האם בשל העבירה בה הורשע נאשם 1 אינו ראוי להיות מפעיל או מנהל של בית דיר מוגן.

נאשם 2 העיד את מר יוסי שיינפלד, מעסיקו, אשר מסר כי אם הרשעתו של נאשם 2 תיוותר על כנה אז "לא נוכל להעסיקו יותר" (עמוד 228 שורה 13). וכן אפנה למכתבים (במ/2 - במ/3).

ואולם, לא ניתן לקבוע, כי הוא לא יוכל להמשיך ולעסוק בתחום בכלל, בתחום הכשרתו כמהנדס, אלא שגם ביחס לכך, אין מדובר בפגיעה אוטומטית, מוחלטת, ברורה, אלא כזו הנתונה לשיקול דעת מנהלי.

ביחס לנאשם 3 לא הוצגו נתונים כבדי משקל, אשר מלמדים על פגיעה קונקרטית בעתידו אם תיוותר הרשעתו על כנה.

לתדמיתו האישית של נאשם, כמורשע, יש משקל, אך היא אינה מטה את הכף נוכח קדושת חיי האדם.

שירות המבחן, בצדק לא המליץ על ביטול הרשעתם של הנאשמים.

ביטול הרשעה בעבירה של גרימת מוות ברשלנות, מעביר לנאשמים בפרט ושכמותם בכלל, מסר סלחני, מקל, שאינו מתיישב עם ערך קדושת החיים ועם התוצאה החמורה - מותו של המנוח.

על כן, הרשעת הנאשמים תיוותר על כנה.

הנאשמים, כולם, הביעו צער על המקרה, ואין ספק בליבי, כי אילו היה בכוחם להשיב את הגלגל לאחור היו עושים כן - זוהי טבעה של עבירת הרשלנות, הגורמת למותו של אדם, תוך מעשים ומחדלים, חלקם רגעיים, נעדרי כוונה אך שאינם מתיישבים עם התנהגותו של האדם הסביר.

בבואי לדרג את מעשיהם ומחדליהם הרשלניים של הנאשמים, אשר הובילו למות המנוח, הרי שיש למקם את הנאשמים **במדרג חומרה כפי שדורגו, במיקומם בכתב-האישום, כלומר:**

ראש וראשון הוא נאשם 1.

אמנם, נאשם 1 לא נקט במעשה פיזי ישיר, אשר הוביל למות המנוח, אך הוא חדל מלמלא את חובתו, לא מינה מנהל עבודה שאמון על הבטיחות, ומכאן השתלשלות האירועים אשר הובילה אל המוות.

נאשם 1 היה בעל מעמד בכיר בביצוע העבודות. בהבל פיו הוא יכול היה לשנות את מצב הדברים.

לנאשם 1 מעמד סטטוטורי בדין, המצמיח לו חובות בטיחות ישירות.

רשלנותו של נאשם 1 נפרשה לאורך תקופה.

לא הייתה זו רשלנות רגעית, החלטה מוטעית בשבירר של שניה, או חוסר תשומת לב אך מיום המוות, אלא שהוא חדל מלמלא את חובתו משך תקופה.

אחריו, נאשם 2.

נאשם 2 ניהל את אתר העבודה, קיבל את המנוח לעבודה בלא כל הדרכה, היה מודע לסכנה החבויה והגלויה שבפיר.

ביום המקרה שלח את נאשם 3 לבצע את העבודה ולא ווידא כי לאחר מכן ננקטים צעדים למניעת הסכנה.

הוא התחייב בחוזה עבודתו לפקח על הבטיחות ואף נטל על עצמו אחריות כמנהל עבודה בלא שהוכשר לכך.

אחריו - נאשם 3.

למרות שמחדליו ומעשיו של נאשם 3 קשורים קשר פיזי, ישיר, אל המוות, הרי שמדובר ברשלנות רגעית, בעיניו והבנתו של פועל.

נאשם 3 נעדר מעמד בטיחותי פורמאלי, לא התנהג מתוקף אחריות סטטוטורית, אלא כזו הנובעת מדיני הרשלנות הכלליים, מסטייתו מרמת הזהירות הסבירה ומהמצופה מעובד סביר בנעליו.

שקלול הנתונים שנפרשו לעיל מלמד, כי התוצאה החמורה, אשר הובילה למותו של המנוח, בנסיבות שתוארו, נוכח מעשים ומחדלים רשלניים של הנאשמים, אינם יכולים לפגוש ענישה מקלה העלולה, חלילה, להוביל לפחיתות ערכם של חיי אדם.

על כן, הענישה הראויה לנאשמים היא **מאסר בדרך של עבודות שירות**, כפי הפסיקה אשר פורטה לעיל ובמסגרת המתחם.

נוכח המתואר לעיל, ותוך שימת לב למדרג ולחלקיהם השונים של הנאשמים, תוך שקלול הגורמים המקלים שפורטו לעיל, ראוי היה לקבוע את מדרג חודשי המאסר בדרך של **עבודות שירות**, ברף הבא:

על נאשם 1 יוטלו 6 חודשים, על נאשם 2 יוטלו 4 חודשים ועל נאשם 3 יוטלו 3 חודשים.

ואולם, קשה להתעלם מ**פועלו המיוחד של נאשם 1 בהצלת חיי אדם כנתון משמעותי המקל בעונשו.**

על כן, למרות שתוצאת גזר-הדין הסופית אינה מתיישבת עם מדרג האחריות שתואר לעיל, היא נובעת ממיהותו של נאשם 1 ומפועלו במשך השנים למען החברה ולהצלת חיי אדם.

ענין זה מוביל **להפחתת חודשי המאסר** בדרך של עבודות השירות, שנאשם 1 היה ראוי להם אלמלא פועלו.

על כן, אני גוזר על הנאשמים את העונשים הבאים:

נאשם 1 ירצה **4 חודשי מאסר** בדרך של עבודות שירות לפי חוות דעת הממונה בבית-אבות משען נאות אפקה, ברחוב שלונסקי 6 תל-אביב-יפו, החל מיום 25.5.17 וביום זה, בשעה 08:30 יתייצב במפקדת הממונה על עבודות השירות מחוז מרכז.

נאשם 2 ירצה **4 חודשי מאסר** בדרך של עבודות שירות לפי חוות דעת הממונה במרכז יום לקשיש ברחוב שפירא 35 לוד, החל מיום 23.5.17 וביום זה, בשעה 08:30 יתייצב במפקדת הממונה על עבודות השירות מחוז מרכז.

נאשם 3 ירצה **3 חודשי מאסר** בדרך של עבודות שירות לפי חוות דעת הממונה בתחנת משטרת אום-אל-פאחם, החל מיום 28.6.17 וביום זה, בשעה 08:30 יתייצב במפקדת הממונה על עבודות השירות מחוז צפון.

שישה חודשי מאסר שאותם לא ירצו הנאשמים אלא אם כן יעברו בתוך 3 שנים מהיום עבירה בה הורשעו.

הנאשמים ישלמו, כל אחד מהם, קנס בסך 5,000 ₪ או מאה ימי מאסר תמורתם והקנס ישולם בעשרה תשלומים חודשיים שווים בני 500 ₪, החל מיום 1.7.17 ובכל ראשון לחודש שלאחר מכן.

זכות ערעור לבית-המשפט המחוזי מרכז בתוך 45 ימים.

ניתן היום, י"ח אייר תשע"ז, 14 מאי 2017, במעמד הצדדים.